

Riktlinjer

För handläggning inom äldreomsorg och funktionshinderområdet i Järfälla kommun

Jenny Järf
Utredare, Socialförvaltningen, lednings- och verksamhetsstöd

Rapportnr: Dnr Son 2018/217
05-2018

Innehåll

1.	INLEDNING	4
1.1.	Syfte.....	4
1.2.	Definitioner	4
1.3.	Målsättning och inriktning	4
1.3.1.	Värdegrund för äldreomsorgen	5
1.3.2.	Värdighetsgarantier	5
1.3.3.	Värdegrund funktionshinderområdet	5
1.3.4.	Åtagande för personer under 65 år	5
1.4.	Individens behov i centrum	5
2.	KOMMUNENS ANSVAR	6
2.1.	Barnperspektivet.....	6
2.2.	Synpunkter och klagomål	6
2.3.	Sekretess och tystnadsplikt.....	6
2.4.	Anmälningsskyldighet	6
2.4.1.	Barns skydd	6
2.4.2.	Lex Sarah.....	6
2.4.3.	Anmälan till försäkringskassan	6
2.4.4.	Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg.....	7
2.4.5.	Kontrollskyldighet.....	7
2.4.6.	Rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut	7
2.5.	Samverkan	7
2.6.	Samordnad individuell plan, SIP	7
2.7.	Hälso- och sjukvårdsansvar	8
2.8.	Gemensamt ansvar i hemmet	8
2.9.	Föräldraansvar	8
3.	HANDLÄGGNING AV ÄRENDEN	9
3.1.	Handläggningsprocessen	9
3.1.1.	Förenklad biståndshandläggning	9
3.2.	Företrädare för den enskilde.....	9
3.3.	Dokumentation	10
3.4.	Kundval	10
3.5.	Beställning av insats	10
3.6.	Uppföljning och omprövning av beviljade insatser	10
3.7.	Kommunicering med den enskilde.....	10
3.8.	Rätten att överklaga.....	11
3.9.	Ansökan från personer som vill flytta till Järfälla kommun, 2 kap8§ SoL	11
4.	STÖD TILL DEN SOM VÅRDAR ELLER STÖDJER DEN ENSKILDE.....	12
4.1.	Rätten till insatser	12
4.2.	Ansökan från den som är i behov av stöd-och hjälpinsatser	12
4.3.	Ansökan från den som vårdar.....	12
5.	INSATSER ENLIGT SOL.....	13
5.1.	Rätten till insatser	13
5.1.1.	Skälig levnadsnivå.....	13
5.1.2.	Målgrupp	13

5.1.3.	Biståndsbedömning	13
5.1.4.	Hemtjänst (hjälp i hemmet), 4 kap 1 § SoL	13
5.1.5.	Bistånd för egenvård med praktisk hjälp enligt SoL, 4 kap 1 § SoL	15
5.1.6.	Avlösning (avlösarservice), 4 kap 1 § SoL	15
5.1.7.	Ledsagning (ledsagarservice), 4 kap 1 § SoL.....	16
5.1.8.	Hemtjänst i form av ”Trygg hemgång”, 4 kap 2 § SoL	16
5.1.9.	Särskilt boende, 4 kap 1 § SoL.....	17
5.1.10.	Parboende	17
5.1.11.	Särskilt boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar ..	18
5.1.12.	Valmöjligheter kring specifik plats på särskilt boende	19
5.1.13.	Korttidsboende/ växelboende, 4 kap 1 § SoL.....	19
5.1.14.	Utslussningslägenhet, 4 kap 2 § SoL.....	20
5.1.15.	Dagverksamhet, 4 kap 1 § SoL	20
5.1.16.	Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning, 4 kap 1 § SoL	21
5.1.17.	Boendestöd, 4 kap 1 § SoL.....	21
5.1.18.	Kontaktperson, 4 kap 1 § SoL	22
5.1.19.	Korttidsvistelse för barn och unga med funktionsnedsättningar, 4 kap 1 § SoL	22
5.1.20.	Korttidstillsyn för skolungdom över tolv år i anslutning till skoldagen samt under lov, 4 kap 1 § SoL.....	22
5.1.21.	Omvårdnadsbidrag, 4 kap 2 § SoL.....	23
5.1.22.	Turbunden resa, 4 kap 1 § SoL.....	23
5.1.23.	Trygghetslarm, 4 kap 1 § SoL	24
5.1.24.	Digital nattillsyn – nattkamera, 4 kap 2 § SoL.....	24
6.	INSATER ENLIGT LSS.....	25
6.1.	Rätten till insatser	25
6.1.1.	Goda levnadsvillkor	25
6.1.2.	Målgrupp	25
6.1.3.	Behovsprövning.....	26
6.1.4.	Personkretsbestämning.....	26
6.2.	Insatser enligt LSS.....	27
6.2.1.	Rådgivning och annat personligt stöd, 9 § 1 p. LSS	27
6.2.2.	Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, 9 § 2 p. LSS.....	27
6.2.3.	Ledsagarservice, 9 § 3 p. LSS	29
6.2.4.	Biträde av kontaktperson, 9 § 4 p. LSS	29
6.2.5.	Avlösarservice i hemmet, 9 § 5 p. LSS	30
6.2.6.	Korttidsvistelse utanför det egna hemmet, 9 § 6 p. LSS	30
6.2.7.	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov, 9 § 7 p. LSS	31
6.2.8.	Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet, 9 § 8 p. LSS	32
6.2.9.	Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna, 9 § 9 p. LSS	32
6.2.10.	Valmöjligheter kring specifik plats samt erbjudande om plats	33
6.2.11.	Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig, 9 § 10 p. LSS	34
6.2.12.	Individuell plan, 10 § LSS.....	34
6.2.13.	Förhandsbesked, 16 § LSS	35

6.2.14.	Egenvård i samband med LSS-insatser	35
7.	STÖD ENLIGT LAGARNA FÖR FÄRDTJÄNST OCH RIKSFÄRDTJÄNST	
	37	
7.1.	Färdtjänst	37
7.2.	Riksfärdtjänst.....	37
8.	AVGIFTER	38
8.1.	Inledning.....	38
8.2.	Definitioner	38
8.3.	Avgifter enligt SoL.....	38
8.4.	Villkor för beräkning av avgift.....	39
8.4.1.	Aktuell inkomst	39
8.4.2.	Villkor för beräkning av minimibelopp.....	40
8.4.3.	Ändring av avgiften.....	40
8.4.4.	Rätt att överklaga.....	41
8.4.5.	Reducering av avgift vid avsägning och frånvaro (hemtjänst och dagverksamhet)	41
8.4.6.	Avgifter särskilt boende	42
8.5.	Avgifter enligt LSS	43
8.5.1.	Förbehåll av tillräckliga medel.....	43
8.5.2.	Avgifter med mera.....	43

1. INLEDNING

1.1. Syfte

Riktlinjerna i detta dokument är avsedda att fungera som socialnämndens styrdokument för att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling avseende handläggning och tillämpning av bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS, inom avdelningen äldre-och funktionsnedsatta. Riktlinjerna är också ett stöd för handläggarna vid deras individuella behovsbedömningar. Det är viktigt att poängtera att riktlinjerna inte innebär någon inskränkning i den enskildes rätt att få till stånd en individuell prövning av sin ansökan. Varje beslut ska vara baserat på den enskildes behov.

Riktlinjerna grundar sig på socialtjänstlagen SoL, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, lagen om riksfärdtjänst, lagen om färdtjänst, annan aktuell lagstiftning, rättspraxis, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt socialnämndens mål.

1.2. Definitioner

Den person som ansökt om insats benämns *den enskilde*. Ibland innefattas *legal företrädare* i den definitionen. Legal företrädare är en person som har laglig rätt att företräda en enskild som är arton år eller äldre; god man, förvaltare eller fullmaktsinnehavare. För personer som är under arton år avses barnets/den unges vårdnadshavare eller förmyndare.

Begreppet *särskilt boende* avser äldreboenden, korttidsboenden och gruppboendestäder för personer med omfattande omvårdnadsbehov, demenssjukdom eller psykisk funktionsnedsättning. Med uttrycket *bostad med särskild service* menas boenden för personer med utvecklingsstörning, förvärvat hjärnskada, autism och autismliknande tillstånd.

1.3. Målsättning och inriktning

Äldreomsorgen och funktionshinderområdet i Järfälla kommun ska präglas av självbestämmande, individualisering och delaktighet. Alla insatser ska ha en funktionsbevarande inriktning genom att tillvarata och stödja den enskildes egen funktionsförmåga. Utgångspunkten är att de bärande principerna i lagen ska förverkligas vid bedömning av behov och utförande av insatser:

Övergripande mål 5 kap. 4 § SoL

- Leva ett värdigt liv och känna välbefinnande
- Möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden
- Möjlighet att ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra

Övergripande mål 5 § LSS

- Främja jämlikhet i levnadsvillkor
- Främja full delaktighet i samhällslivet
- Möjlighet att leva som andra

Övergripande mål 7 § LSS

- Stärka förmågan att leva ett självständigt liv

1.3.1. Värdegrund för äldreomsorgen

Äldreomsorgen utgår från den nationella värdegrunden som är lagfäst (5 kap 4 § SoL). Det stöd som ges ska inriktas på att äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet. Järfälla kommun har även en lokal värdegrund som utgår från den nationella värdegrundens värdeord. Den ska genomsyra all äldreomsorg i kommunen.

1.3.2. Vårdighetsgarantier

Järfälla kommun har lokala vårdighetsgarantier som gäller inom äldreomsorgen, vilka ska följas av alla som arbetar inom äldreomsorgen. Vårdighetsgarantierna tydliggör vad den enskilde kan förvänta sig av äldreomsorgen i kommunen. Målet med vårdighetsgarantierna är att öka kvalitén i äldreomsorgen och förstärka den enskildes behov och önskemål.

1.3.3. Värdegrund funktionshinderområdet

De bärande principerna i lagen ska förverkligas genom att personer med funktionsnedsättning får självbestämmande, delaktighet och jämlikhet samt att tillgänglighet, helhetssyn och kontinuitet råder vid bedömning av behov och vid utförande av insatser.

1.3.4. Åtagande för personer under 65 år

Socialnämnden har ett antal åtaganden som handlar om vilka kvalitetskrav personer under 65 år kan ställa på beviljade insatser. Dessa åtaganden avser insatserna korttidsvistelse, bostad med särskild service, daglig verksamhet och individuell plan.

1.4. Individens behov i centrum

Arbets sättet Individens behov i centrum (IBIC) tillämpas inom äldreomsorgen. IBIC kommer fortsättningsvis att införas inom funktionshinderområdet.

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen utvecklat IBIC. Individens behov i centrum (IBIC) är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt som kan tillämpas av all personal som arbetar med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning, och som är i behov av insatser utifrån socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

IBIC innebär ett förtydligat arbete mot att utreda den enskildes individuella behov, mål och delaktighet. I IBIC beskrivs behov och insatser genom den internationella klassifikationen av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF).

2. KOMMUNENS ANSVAR

2.1. Barnperspektivet

Barns rätt till liv och utveckling, trygghet och skydd, samt rätt att uttrycka sin mening i frågor som rör barnets egen person, ska iakttas i utredning och beslutsfattande. Det innebär att barns bästa alltid ska beaktas i ärenden där barn är involverade på något sätt. FN:s barnkonvention är vägledande både när det gäller barnperspektivet och vilka åtgärder som kommunen behöver vidta för att beakta barns och ungdomars trygghet och säkerhet.

2.2. Synpunkter och klagomål

Det ska inom socialnämnden, och inom alla verksamheter som utför tjänster för socialnämndens räkning, finnas ett fungerande system för hantering av synpunkter och klagomål för ständig kvalitetsförbättring och utveckling.

2.3. Sekretess och tystnadsplikt

I kommunal verksamhet gäller offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Sekretess gäller för uppgifter om enskildas personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller dennes anhöriga lider men.

2.4. Anmälningsskyldighet

2.4.1. Barns skydd

Var och en som får kännedom om att barn kan behöva skydd ska anmäla det till socialnämnden. Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden.

2.4.2. Lex Sarah

Handläggare och verksamma inom omsorger för äldre eller personer med funktionsnedsättning ska vaka över att dessa får god omvårdnad och lever under trygga förhållanden. Den som uppmärksammar eller på annat sätt får kännedom om ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande i omsorgen om någon enskild, ska genast rapportera det till socialnämnden eller till utförare som anlitas av socialnämnden. Om missförhållandet eller risken för missförhållande inte avhjälps utan dröjsmål, eller bedöms vara av allvarlig karaktär, ska socialnämnden eller ansvarig utförare anmäla detta till tillsynsmyndighet.

2.4.3. Anmälan till försäkringskassan

Socialnämnden är skyldig att anmäla till försäkringskassan, FK, om en person har ansökt om personlig assistans och kan antas ha rätt till assistansersättning. Anmälan till FK ska även ske om den som får assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalk (2010:110)

- beviljas en insats från kommunen som kan påverka assistansen eller
- om det kan antas att assistansersättningen används till annat än kostnader för assistans.

2.4.4. Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg

Socialnämnden är skyldig att anmäla till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, om det kan antas att lämpligheten hos assistansutförare som har tillstånd kan ifrågasättas.

2.4.5. Kontrollskyldighet

Socialnämnden ska kontrollera om utförare av personlig assistans enligt 9 § 2 LSS har gällande tillstånd från IVO att utföra assistans och att

- den enskilde får sina beviljade timmar
- assistans inte utförs på arbetstid som strider mot lagar och bestämmelser
- assistenter har förmåga att utföra assistansen, har fyllt arton år och är bosatta inom EES-området.

2.4.6. Rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut

Socialnämnden ska till Socialstyrelsen, kommunens revisorer samt till IVO rapportera gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader och gynnande beslut som inte verkställts på nytt inom tre månader efter att verkställigheten brutits. Det avser ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § och rapportering enligt 16 kap 6f§ SoL samt ej verkställda beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 f-g §§ LSS.

2.5. Samverkan

Människor som kommer i kontakt med socialtjänsten har ofta sammansatta problem, som kräver insatser från flera myndigheter etc. Att socialtjänsten samverkar med andra myndigheter och andra verksamhetsområden är i många fall en förutsättning för att kunna bedriva arbetet tillfredsställande och för att den enskilde ska kunna få den hjälp och det stöd som är nödvändigt. För all informationsöverföring mellan olika myndigheter krävs som huvudregel att den enskilde har lämnat sitt samtycke. Det finns dock andra situationer där överlämnandet får ske utan samtycke, såsom vid nöd eller när det finns särskilt lagstöd för detta.

2.6. Samordnad individuell plan, SIP

Samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas tillsammans med den enskilde om insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård behöver samordnas. Planen ska upprättas om kommunen eller landstinget bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

Om slutenvården bedömer att den enskilde har behov av insatser från kommun och landsting ska en SIP upprättas i enlighet med lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Anhöriga ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om den enskilde samtycker till det. Andra aktörer kan föreslå att en samordnad individuell plan upprättas samt kan delta i arbetet med planen.

Av planen ska det framgå

1. vilka insatser som behövs
2. vilka insatser respektive huvudman ska svara för
3. vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget och
4. vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

2.7. Hälsa- och sjukvårdsansvar

Socialnämnden har ansvar för hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen upp till och med sjuksköterskenivå samt insatser av fysioterapeut och arbetsterapeut.

Detta rör personer som beviljats:

- Särskilt boende för äldre enligt SoL
- Särskilt boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar enligt SoL
- Bostad med särskild service enligt LSS
- Dagverksamhet för äldre enligt SoL
- Sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar enligt SoL
- Daglig verksamhet enligt LSS

Landstinget ansvarar för läkarinsatser samt för all hälso- sjukvård i ordinärt boende.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, har ett tillsynsansvar och ett övergripande ansvar för att den som vårdas inom socialtjänstens hälso- och sjukvård får en säker vård av god kvalitet.

2.8. Gemensamt ansvar i hemmet

Enligt 1 kap. 2 § äktenskapsbalk (1987:230) ska makar tillsammans ansvara för det gemensamma hushållet, men inte för insatser som rör personlig omvårdnad. Sambo/partner jämställs med makar.

Om den enskilde delar hushåll med andra personer tas det hänsyn till det gemensamma ansvaret vid bedömning av ansökan om hjälp med serviceinsatser. Det behöver bland annat säkerställas att den enskilde faktiskt får de insatserna utförda genom någon annan vare sig det gäller make/maka/sambo eller annan person som den enskilde delar hushåll med.

2.9. Föräldraansvar

Enligt 6 kap. 1 och 2 §§ föräldrabalk (1949:381) har barn rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Vårdnadshavaren ansvarar bland annat för att barnet får dessa behov tillgodosedda samt att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vårdsnaden om ett barn består till dess att barnet fyller arton år eller dessförinnan ingår äktenskap.

Går barnet i skolan efter arton års ålder är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, men längst till dess barnet fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan, gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning.

Vid bedömning av hjälpbehov definieras föräldraansvar som den omvårdnad en förälder normalt ger till ett barn i motsvarande ålder som inte har funktionsnedsättning. Det hjälpbehov och de insatser som går utöver detta utgör grunden för stödinsatser.

3. HANDLÄGGNING AV ÄRENDEN

3.1. Handläggningsprocessen

Enligt förvaltningslagen ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten blir eftersatt. Utredningen ska ges den omfattningen att det kan leda till ett sakligt och korrekt beslut. Det innebär även att utredningen inte ska göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ett ärende eller en viss typ av ärenden.

Lagstiftningen ställer inga formella krav på hur en ansökan ska ske. Den kan vara muntlig eller skriftlig. Alla ansökningar ska prövas och leda fram till ett beslut som ska meddelas skriftligt till den enskilde. Beslutet ska vara tydligt. I beslutet ska framgå typ av insats, insatsens omfattning, tidsperiod, motivering och insatsens syfte och mål.

Med handläggning av ärenden avses all den verksamhet som syftar till att göra det möjligt för nämnden att fatta beslut i ett individuellt ärende. Till stöd för handläggning av ärenden hänvisas till Socialstyrelsens handbok, ”*Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*”. Där behandlas allmänna förvaltningsrättsliga regler, mål och principer för SoL och LSS, rätten till bistånd och insatser samt andra typer av lagar och regler som styr och på olika sätt påverkar handläggning och dokumentation, bland annat föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen.

3.1.1. Förenklad biståndshandläggning

Förenklad biståndshandläggning tillämpas på serviceinsatser enligt SoL, som till exempel städ, tvätt, inköp utan att brukare är med, renbäddning och ärenden. Insatsen kan som mest omfatta sju timmar per månad (exklusive matdistribution och trygghetslarm).

Förenklad biståndshandläggning syftar till att förenkla ansöknings- och bedömningsprocessen, både för kommunen och för brukaren.

3.2. Företrädare för den enskilde

I ärenden inom socialtjänsten som berör vuxna människor är det den enskilde som företräder sig själv genom att lägga fram sin sak eller så har den enskilde ett ombud. Den enskilde har rätt att anlita ombud vid kontakter med myndigheter. Dessa kan vara den enskildes anhöriga eller någon annan som den enskilde ger fullmakt åt. Ombud ska ha fullmakt, som kan vara muntlig eller skriftlig. Skriftliga fullmakter rekommenderas, men i de fall en muntlig fullmakt lämnas ska den också alltid dokumenteras. En fullmakt slutar gälla omedelbart om den återkallas av någon av parterna.

Enligt socialtjänstförordningen 5 kap. 3 § har socialtjänsten ansvar att anmäla till överförmyndaren om de anser att en person är i behov av god man eller förvaltare.

3.3. Dokumentation

Enligt socialtjänstlagen ska handläggning av ärenden som rör enskilda och genomförande av beslut om insatser dokumenteras. Dokumentationen ska ange beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet och beskrivningen av den enskildes förhållanden ska präglas av saklighet och objektivitet. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Dokumentationen är av avgörande betydelse för att den enskilde ska kunna få insyn i ärende som gäller myndighetsutövning. Den ska vara utformad så att den möjliggör en korrekt bedömning och utgör en tillräcklig grund för beslut. Dokumentationen ska också kunna användas för uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring.

3.4. Kundval

Inom äldreomsorgen och funktionshinderområdet i Järfälla kommun finns kundval inom hemtjänst, ledsagarservice, avlösarservice, boendestöd, daglig verksamhet, sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning och korttidsvistelse. Den enskilde har rätt att när som helst byta utförare.

Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) reglerar vad som ska gälla när myndigheten låter enskilda själva välja leverantör bland godkända leverantörer i ett valfrihetssystem.

3.5. Beställning av insats

När det är klarlagt vilken eller vilka utförare som ska genomföra insatsen/ insatserna ska handläggaren svara för att nödvändiga uppgifter lämnas till utföraren. En beställning skickas till utföraren av beviljad insats. Uppgifterna lämnas efter den enskildes samtycke.

3.6. Uppföljning och omprövning av beviljade insatser

Handläggaren har ansvar att följa upp hur beviljade insatser utförs för att säkerställa att dessa tillgodoser den enskildes aktuella behov. Ett viktigt redskap för uppföljningen är den genomförandeplan utföraren ska upprätta i samråd med den enskilde.

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2014:5, ska uppföljning ske då förhållandena ändras och behovet av insatserna påverkas, eller minst en gång per år. Biståndsbeslut, som är enligt 4 kap 1 § SoL ska omprövas så snart den enskildes hjälpbehov förändras i en omfattning som motiverar en ny behovsbedömning eller att beslutet är på väg att upphöra.

Omprövning kan göras på initiativ av den enskilde eller genom att handläggaren på annat sätt får vetskap om förändrade behov.

3.7. Kommunikering med den enskilde

Ärenden som gäller bistånd enligt SoL respektive insatser enligt LSS är att betrakta som myndighetsutövning och ska enligt huvudregeln kommuniceras innan beslut.

Kravet på kommunikering i förvaltningslagen innebär att en myndighet inte får avgöra ett ärende som avser myndighetsutövning mot enskild utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om uppgifter som tillförts ärendet av någon annan. Den som är part i ärendet ska också ha fått möjlighet att yttra sig över uppgifterna innan myndigheten fattar sitt beslut.

När den nya förvaltningslagen träder i kraft 1 juli 2018, kommer denna att ersätta den nuvarande. I den nya förvaltningslagen är kraven på kommunikering starkare, det vill säga att innan en myndighet fattar ett beslut i ett ärende ska den, om det inte är uppenbart obehövt, underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet.

3.8. Rätten att överklaga

Om beslutet går den enskilde helt eller delvis emot, har den enskilde eller dennes legale ställföreträdare rätt att överklaga beslutet. För att se vilka beslut som är överklagningsbara hänvisas till 27 kap LSS och 16 kap 3§ SoL.

Information om rätten att överklaga kommer skriftligt med beslutet, i form av en besvärshänvisning. Biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig med överklagandet om denne önskar hjälp. Överklagan ska vara skriftlig och skickas till socialnämnden inom tre veckor efter att den enskilde har fått sitt beslut. Socialnämnden kommer att gå igenom ärendet och se om det finns anledning att ompröva beslutet.

När den nya förvaltningslagen träder i kraft 1 juli 2018 kommer denna att ersätta den nuvarande. Den nya förvaltningslagen innebär i detta hänseende att om en myndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den överlämna även det nya beslutet till överinstansen.

3.9. Ansökan från personer som vill flytta till Järfälla kommun, 2 kap 8§ SoL

En person som önskar flytta till annan kommun, men som till följd av ålderdom, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig där utan att inflyttningsskommunen erbjuder behövliga insatser, får hos den kommunen ansöka om sådana insatser enligt 2 kap 8 §.

En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde vore bosatt i inflyttningsskommunen. Sökta insatser prövas enligt 4 kap 1 §. Utredning från bostättningskommunen ska begäras in som underlag till beslut, alternativt att hembesök görs i den enskildes nuvarande bostad.

4. STÖD TILL DEN SOM VÅRDAR ELLER STÖDJER DEN ENSKILDE

4.1. Rätten till insatser

Av 5 Kap. 10§ SoL framgår att socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för personer som vårdar eller ger stöd till en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående med funktionsnedsättning.

Det finns olika former av insatser som syftar till att fysiskt, psykiskt eller socialt underlätta den anhöriges situation. Socialnämnden erbjuder bland annat stöd genom anhörigkonsulent, demensspecialist och dels genom stöd-och hjälpinsatser till den enskilde som ger en avlastande effekt för anhöriga. Stödet ska vara individuellt anpassat och utformat i samråd med berörda parter. Exempel på insatser är: avlösarservice, hemtjänstinsatser, växelvård och dagverksamhet.

Anhörigkonsulent

Kommunen har en anhörigkonsulent som arbetar med inriktning mot äldreomsorgen och funktionshinderområdet. Anhörigkonsulenten är till för den som vårdar, stöttar eller på annat sätt regelbundet hjälper någon i sin närhet som behöver stöd i vardagen.

Demensspecialist

Kommunen har en demensspecialist som kan ge stöd och vägledning till den som drabbas av demens eller deras anhöriga.

4.2. Ansökan från den som är i behov av stöd-och hjälpinsatser

Den som är föremål för insatserna kan ansöka om stöd-och hjälpinsatser som direkt berör den enskilde även om syftet är att avlasta den som vårdar.

4.3. Ansökan från den som vårdar

Den som vårdar kan också ansöka om stöd-och hjälpinsatser som är riktade till henne/ honom, men sådana insatser kan inte beviljas utan att den enskilde själv vill ha insatsen.

5. INSATSER ENLIGT SOL

5.1. Rätten till insatser

Socialtjänstlagen, SoL, är en ramlag som uttrycker grundläggande värderingar för samhällets socialtjänst. Inom denna ramlagstiftning har kommunerna frihet att anpassa sina insatser efter skiftande behov och önskemål.

Bistånd enligt Sol

Bistånd är ett samlingsbegrepp för de insatser som den enskilde kan ansöka om enligt SoL. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap 1 § SoL rätt till bistånd för sin livsföring. Enligt 4 kap 1 § SoL definieras bistånd som hemtjänst, särskilt boende och andra insatser.

Socialnämnden får enligt 4 kap 2 § bevilja bistånd utöver det som anges i 1 § om det finns skäl för det, men har ingen skyldighet att tillhandahålla bistånd utöver vad som bedöms ingå i skälig levnadsnivå. Beslut som fattas enligt 4 kap 2 § SoL kan inte överklagas.

5.1.1. Skälig levnadsnivå

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Det finns inte angivet i lagtext vad som avses med skälig levnadsnivå. Begreppet skälig levnadsnivå innebär en nivåbestämning och ger uttryck för vilken form av insats som kan vara aktuell. Begreppet ger även uttryck för att det finns vissa minimikrav på insatser vad gäller kvaliteten för att dessa ska tillgodose den enskildes behov.

5.1.2. Målgrupp

Till målgruppen för SoL hör den som vistas i kommunen, behöver hjälp och inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Om det står klart att en annan kommun är bosättningskommun ansvarar vistelsekommunen endast för hjälp i akuta situationer. Rätten till bistånd gäller alla insatser, som den enskilde behöver för sin försörjning och sin livsföring i övrigt för att uppnå en skälig levnadsnivå när

- behov föreligger
- behovet inte kan tillgodoses på annat sätt
- biståndet behövs för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

5.1.3. Biståndsbedömning

I utredningen prövas om den enskilde har behov av den sökta insatsen för att uppnå skälig levnadsnivå och om detta behov i så fall kan tillgodoses helt eller delvis på annat sätt. Barnperspektivet måste alltid vägas in. Biståndet ska utformas så att den enskildes egna resurser tillvaratas och att möjligheter att leva ett självständigt liv stärks.

5.1.4. Hemtjänst (hjälp i hemmet), 4 kap 1 § SoL

Hemtjänst är ett individuellt behovsprövat bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Hemtjänstinsatser kan beviljas den som på grund av åldersrelaterad fysisk funktionsnedsättning, psykisk funktionsnedsättning och sjukdom är i behov av stöd och hjälp i hemmet, för att uppnå skälig levnadsnivå, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Hemtjänst består av omvårdnads- respektive serviceinsatser, med syfte att underlätta vardagen och kvarboende i det egna hemmet för den enskilde.

För de personer som kommer upp i 150 beviljade hemtjänsttimmar, ska handläggare boka möte för att inleda dialog med den enskilde kring möjligt behov av dygnetruntsorg på ett särskilt boende. De personer som kommer upp i 200 beviljade hemtjänsttimmar ska erbjudas plats på särskilt boende då den enskildes anses ha så stora och omfattande omvårdnadsbehov att dessa inte kan tillgodoses i hemmet.

Hemtjänst i form av omvårdnad

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<i>Syftet är att underlätta den enskildes vardag och kvarboende i det egna hemmet.</i>
Insatsens innehåll	Insatser till personer som inte klarar personlig omvårdnad på egen hand. Insatsen personlig omvårdnad kan bland annat bestå av hjälp i matsituationen, vid personlig hygien, på- och avklädning, förflyttning, uppstigning, läggning, toalettbesök, egenvård samt i form av tillsynsbesök och trygghetsringning.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Hjälpen kan ges alla dagar och tider på dygnet.
Avgränsning	- Hemtjänst i form av hjälp nattetid omfattas ej av kundval.

Hemtjänst i form av service

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<i>Syftet är att underlätta den enskildes vardag och kvarboende i det egna hemmet.</i>
Insatsens innehåll	Insatser till personer som inte på egen hand klarar av att sköta hem och hushåll och inte heller kan få hjälp på annat sätt. Den enskilde behöver stöd/hjälp med exempelvis tillredning av måltider, matdistribution, disk/källsortering, städning, tvätt, inköp eller promenader.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	- Serviceinsatser beviljas inte om den enskilde delar hushåll med någon som klarar att utföra uppgifterna - Om den medboende personen ger omvårdnad till den enskilde kan serviceinsatser beviljas som avlastning - Vid beslut om städning hos familjer tas hänsyn till barnens ålder och mognad avseende förmågan att städa sitt eget rum - Trädgårdsarbete, storstädning, städning av källar- och vindsutrymmen eller skötsel av husdjur ingår inte i serviceinsatser som kan beviljas.

5.1.5. Bistånd för egenvård med praktisk hjälp enligt SoL, 4 kap 1 § SoL

För samverkan när enskilda/ patienter behöver praktisk hjälp med egenvård ska överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län följas.

Insatsens syfte	<i>Syftet med egenvård är att främja den enskildes integritet, delaktighet och egen beslutsförmåga samtidigt som en hög patientsäkerhet eftersträvas.</i>
Insatsens innehåll	<p>Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en person själv kan utföra eller ansvara för med praktisk hjälp, och därmed ansöka om bistånd för. Egenvård kan till exempel innebära att den enskilde får praktisk hjälp att ta sina läkemedel.</p> <p>För att egenvård ska bli aktuellt som insats, krävs att legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som gjort bedömningen, upprättar en skriftlig planering som ska bifogas den enskildes ansökan om bistånd som underlag för beslutet. Biståndsbeslut som innebär ett avslag på ansökan kan överklagas till förvaltningsrätten.</p> <p>Vid biståndsbeslut från kommunen om egenvård som hemtjänstinsats ska personalen utföra uppgiften enligt den enskildes instruktion eller i undantagsfall enligt legitimerad hälso- och sjukvårdspersonals instruktion.</p>
Omfattning	Den enskilde ska själv klara av att ta ansvar för sin egenvård, men behöver praktisk hjälp till exempel av hemtjänstpersonalen eller anhöriga att utföra den.
Avgränsning	- Uppföljningsansvaret kan bara innehas av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Av planeringsdokumentet ska det framkomma hur uppföljning ska göras och när en omprövning av bedömningen ska ske.

5.1.6. Avlösning (avlösarservice), 4 kap 1 § SoL

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<i>Avlastning för anhöriga som vårdar en närstående i hemmet.</i>
Insatsens innehåll	Personlig omvårdnad och/eller tillsyn i hemmet. Anhöriga får avlastning genom att personal tillfälligt övertar omvårdnaden om den hjälpbehövande. Avlösning ges i det egna hemmet. Utföraren planerar tillsammans med den enskilde vad som ska göras medan avlösaren finns i hemmet.
Omfattning	Insatsen utformas utifrån den enskildes önskemål och behov men innefattar inte tvätt, städning och liknande sysslor. Beviljad tid kan fördelas under månaden.
Avgränsning	-Tjugo timmar per månad är avgiftsfria.

5.1.7. Ledsagning (ledsagarservice), 4 kap 1 § SoL*Den enskilde kan välja utförare av denna insats*

Insatsens syfte	<i>Möjlighet för den enskilde att leva som andra i jämförbar ålder och situation.</i>
Insatsens innehåll	Ledsagning innebär stöd att ta sig till och från aktiviteter i närmiljön för personer som inte klarar det på egen hand. Till exempel för att kunna ta sig ut i samhället för att besöka vänner, utträtta ärenden och delta i aktiviteter.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	- Insatsen är främst avsedd för närmiljö - Insatsen avser inte ledsagning vid resor till/från verksamhet, sjukvårdsinrättning eller skola - Nödvändig omvårdnad för att insatsen ska kunna genomföras ingår.

5.1.8. Hemtjänst i form av "Trygg hemgång", 4 kap 2 § SoL

Insatsen Trygg hemgång utförs som ett projekt under 2017-2018, där den ska testas och utvärderas. Socialnämnden kommer därefter att ta beslut om fortsättning. Projektet drivs fristående från kommunens övriga hemtjänst.

Insatsens syfte	<i>Den enskilde ska få möjlighet att under trygga förhållanden prova att bo kvar hemma efter sjukhusvistelse eller korttidsboende. Trygg hemgång kan också beviljas i ett utredande eller motiverande syfte. Det kan vara ärenden där det sviktar i hemmiljön, där hemtjänstinsatser inte har fungerat eller att den enskilde har svårt att ta emot stöd och hjälp.</i> <i>Syftet är att öka tryggheten och kontinuitet av personal samt att ta reda på omsorgsbehovet för att kunna ge det på rätt nivå. Det kan i sin tur förebygga återinskrivning på sjukhus.</i> <i>Insatsen ses som ett alternativ till korttidsboende.</i>
Insatsens innehåll	Den som får beslut om insatsen Trygg hemgång kommer få hjälp och stöd av ett särskilt hemtjänstteam under en begränsad period. Insatserna anpassas efter den enskildes behov. Metoden är att trappa ned stöd- och hjälpinsatser successivt. I så stor utsträckning som möjligt är det samma personal som går till den enskilde under tiden med Trygg hemgång. När det fungerar bättre hemma är det dags för en uppföljning där framtida behov av insatser fastställs. Medarbetare från Trygg hemgång och biståndshandläggare medverkar alltid. Hemtjänstteamet slussar över till vald hemtjänstutförare.
Omfattning	Trygg hemgång är en biståndsbedömd insats som innebär ett rambeslut där omfattningen av stöd och hjälp är efter den enskildes behov. Insatsens omfattning är fem dagar, inklusive röda dagar mitt i veckan, exklusive lördag och söndag. Hemtjänstteamet kan utföra alla sysslor som ordinarie hemtjänst och är i tjänst under dagtid.

Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - Projektet omfattas inte av kundval/LOV - Insatsen utförs i den enskildes hem - Insatsen genomförs under en begränsad period utefter behov - Medicinska insatser ingår inte - Behov av insatser under kvällar, helger och nattetid tillgodoses av ordinarie hemtjänst enligt kundval.
-------------	--

5.1.9. Särskilt boende, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Att fylla den enskildes hela omvårdnadsbehov samt möjlighet till stöd och hjälp dygnet runt.</i>
Insatsens innehåll	<p>Särskilt boende innebär tillgång till heldygnsomsorg efter behov för att uppnå en skälig levnadsnivå och som inte kan tillgodoses i ordinarie boende.</p> <p>Det finns särskilda boenden med olika inriktningar i kommunen. Det finns särskilt boende med omsorgsplatser, demensplatser, psykiatriska platser och en avdelning med finsk profil.</p>
Omfattning	Stöd-och omsorgsinsatser dygnet runt
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - För plats på särskilt boende med demensinriktning krävs demensdiagnos - För plats på särskilt boende med psykiatrisk inriktning krävs diagnos på långvarig psykisk sjukdom - Järfälla kommun har inte tak-över-huvudet-garanti. Om en sökande är bostadslös räcker det inte enbart som skäl för att beviljas särskilt boende

5.1.10. Parboende

Parboendegarantin, ”Rätten att få åldras tillsammans”, infördes 2012-11-01 i 4 kap. 1c § Socialtjänstlagen. Enligt lagen ska det för den enskilde som har beviljats särskilt boende ingå i en skälig levnadsnivå att kunna fortsätta att sammanbo med sin make eller sambo oavsett om maken eller sambon behöver ett sådant boende.

Målgrupp

Riktlinjerna för parboende gäller inom särskilt boende för personer som är 65 år och äldre enligt 5 kap 5 § SoL i de fall då endast den ena parten har biståndsbeslut om särskilt boende. Den person som flyttar med utan att själv ha beviljats bistånd till särskilt boende benämns *medboende*. Den som ansöker om, eller redan bor i särskilt boende, kan ansöka om att make/sambo får bli medboende. I lagstiftningen jämföras gifta makar med par som stadigvarande har sammanbott sedan en längre tid och har gemensamt hushåll. Begreppet make/sambo är könsneutralt.

Viljan att bo tillsammans

Viljan att fortsätta bo tillsammans måste alltid vara ett frivilligt val och det är viktigt att biståndshandläggaren noga utreder båda parternas vilja. Om endast den ena av parterna vill sammanbo inom särskilt boende finns inga förutsättningar att bifalla en sådan ansökan. Den medboende ska ge skriftligt samtycke till att flytta till det särskilda boendet. Om den medboende av hälsoskäl inte kan uttrycka sin vilja ska utsedd företrädare tillfrågas.

Beslut om bistånd

Beslutet om att få sammanbo i ett särskilt boende är ett biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL, som vid avslag kan överklagas. Part i ett ärende är endast den enskilde som har eller ska beviljas särskilt boende

Den part som är medboende har inte ett eget beslut om parboende utan är endast medboende. Av beslutet ska framgå att hänsyn tagits om att det ingår i skälig levnadsnivå för den som beviljats särskilt boende att kunna fortsätta att bo tillsammans med sin make/sambo. Det ska också framgå att beslutet upphör om den enskildes beslut om särskilt boende upphör.

Information till medboende

Den medboende ska tidigt få tydlig information om vilka förutsättningar som gäller för parboendet. Biståndshandläggaren ska informera den medboende både muntligt och skriftligt om hur det fungerar med praktiska göromål samt vad som gäller om den som har biståndsbeslutet avlider.

Syfte med parboende	<i>Möjlighet för äldre par till fortsatt gemensamt boende</i>
Insatsens innehåll	Fysiskt utrymme bereds inom äldreboende så att par som varaktigt har sammanbott får möjlighet att fortsätta att bo tillsammans även när ena parten har behovet av plats.
Omfattning	Den medboende delar lägenhet med den enskilde eller har egen lägenhet inom äldreboendet, betalar för hyra och mat, tar del av måltider och viss service.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Den medboende har inte eget beslut om parboende utan är endast medboende.-Hälso-och sjukvårdsinsatser ingår inte för den medboende. Primärvården har hela ansvaret (gäller läkare, sjuksköterska och insatser för rehabilitering)- Om någondera av parterna avlider upphör beslutet, liksom om den medboende väljer att flytta- Om den medboende får eget behov av särskilt boende görs ansökan och om den beviljas upphör beslutet om parboende- Om den medboende har egna behov av insatser görs ansökan om hemtjänst och om den beviljas ska insatserna utgå till personen från boendet- Den medboende ska själv ta hand om sin städning och tvätt- Kontrakt med den medboende upprättas som bilaga till den enskildes hyresavtal. Den medboende avsäger sig därmed besittningsrätten.

5.1.11. Särskilt boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar

Insatsens syfte	<i>Insatsen är till för att ge stöd och omvårdnad till personer som på grund av psykisk funktionsnedsättning inte klarar av att bo i eget boende. Behovet av insatser ska inte kunna, eller bedömas inte kunna tillgodoses i det egna hemmet trots omfattande stöd.</i> <i>Den enskilde ska få stöd att leva ett så självständigt liv som möjligt.</i>
Insatsens innehåll	Bostad, omvårdnad och service efter behov för vuxna med psykisk

	funktionsnedsättning.
Omfattning	Heldygnsomsorg efter behov. Insatsen är avsedd att fylla den enskildes hela omvårdnads- och tillsynsbehov. Hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå.
Avgränsning	- Den enskilde ska ha en diagnostiserad och varaktig psykisk funktionsnedsättning som medför ett omfattande stöd- och omvårdnadsbehov hela eller större delen av dygnet.

5.1.12. Valmöjligheter kring specifik plats på särskilt boende

Det finns inget kundval avseende särskilt boende. Inom Socialförvaltningen finns dock riktlinjer som främjar att den som beviljas bistånd i form av särskilt boende får välja till vilket boende hen ska flytta till. Den enskilde kan lämna önskemål om lägenhet på specifikt särskilt boende. Den enskildes önskemål tillgodoses antingen direkt då en lägenhet blivit ledig i önskat särskilt boende, eller i ett andra läge när det akuta behovet av lägenhet tillgodosetts.

När den enskilde har uppgett önskemål om ett specifikt särskilt boende men har erbjudits lägenhet i ett annat och tackat ja, sätts hen upp på en intern byteslista för att önskemålet senare ska kunna uppfyllas.

I första hand prövas alla möjligheter att få ett boendalternativ på hemmaplan och i kommunens egna verksamheter.

5.1.13. Korttidsboende/ växelboende, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Det kan finnas ett avlastande syfte eller när framtida vård- och boendebestånd måste utredas. Det kan också vara så att den enskilde inte kan vänta i bostaden på en permanent särskildboendeplats eller om den enskildes behov inte kan tillgodoses i hemmet i samband med bostadsanpassning av den egna bostaden.</i> <i>Syftet med växelboende är att underlätta den enskildes kvarboende i det egna hemmet genom den enskildes och anhörigas återhämtning.</i>
Insatsens innehåll	Korttidsboende/ växelboende innebär att den enskilde vistas i ett särskilt boende enstaka kortare period eller har regelbundet återkommande växelboende, för att själv få miljöbyte och återhämtning och för att anhöriga ska få avlastning. En förutsättning för växelboende är att det föreligger ett avlösningsbehov hos närstående.
Omfattning	Enstaka kortare period eller växelboende med återkommande perioder. Omvårdnad och service efter behov samt hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå. Korttidsboendets/ växelboendets omfattning ska dels bedömas utifrån behov, dels utifrån övriga insatser och med hänsyn till vad som i det enskilda fallet kan betraktas som skälig levnadsnivå.
Avgränsning	- Regelbunden avlastning kan beviljas med maximalt två veckor per månad. - Korttidsboende/växelboende beviljas endast till den som bor i eget boende. - Vistelse på korttidsboende beviljas inte på grund av rehabiliteringsbehov då kommunen inte har rehabiliteringsansvar.

5.1.14. Utslussningslägenhet, 4 kap 2 § SoL

Insatsens syfte	<i>Utslussningslägenhet är ett steg vidare i boendekedjan för personer under 65 år som bor i särskilt boende, bostad med särskild service eller bostad för person i ett parboendeförhållande som har upphört.</i>
Insatsens innehåll	Lägenhet som är en mellanform efter boende i bostad med särskild service eller i särskilt boende under en begränsad tid, med boendestöd kopplad till den, eller bostad för person i ett parboendeförhållande som har upphört.
Omfattning	Insatsen omfattar tillgång till en lägenhet i upp till fyra år.
Avgränsning	- Personen ska flytta vidare till en egen bostad inom fyra år - För person i ett parboendeförhållande som har upphört gäller inte krav på boendestöd - Insatsen beviljas enligt Sol 4 kap § 2.

5.1.15. Dagverksamhet, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Insatsen ska underlätta för den enskilde att bo kvar i hemmet, förebygga isolering samt avlasta närstående som ger omvårdnad.</i> <i>Syftar till att underlätta för den enskilde att vidmakthålla sociala kontakter och att delta i aktiviteter tillsammans med andra.</i>
Insatsens innehåll	Kommunen har dagverksamhet med olika inriktningar; dels för personer med demenssjukdom och dels för personer som på grund av någon annan sjukdom eller funktionsnedsättning behöver regelbunden tillsyn, aktivering, träning och social samvaro.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå ingår under vistelsetiden. Beviljas som hel- eller halvdag.
Avgränsning	<u>Dagverksamhet med inriktning mot demens</u> - För att beviljas dagverksamhet med inriktning mot demens är grundkravet att den enskilde har diagnostiserad demensdiagnos. <u>Dagverksamhet för äldre personer inom personkrets 1 och 2, LSS</u> - I vissa fall kan personer som är över 67 år och som tidigare har haft daglig verksamhet behöva dagverksamhet enligt SoL. Genom aktiviteter och stimulans kan dagverksamheten bidra till att den enskilde behåller eller förstärker sina funktioner och undviker passivisering och isolering. Insatsen kan vara ett sätt att underlätta för den enskilde att kunna bo kvar i sitt hem och ha kontakt med andra. Ett annat syfte är avlastning för anhöriga. - Turbundna resor ingår inte i insatsen men kan sökas separat. Den enskilde kan beviljas turbunden resa till och från dagverksamheten om behov finns.

5.1.16. Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning, 4 kap 1 § SoL

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<p><i>Syftet är att skapa en meningsfull sysselsättning för personer som på grund av sin psykiska funktionsnedsättning inte står till arbetsmarknadens förfogande.</i></p> <p><i>Insatsen kan även fungera som avlastning för anhöriga.</i></p>
Insatsens innehåll	<p>Sysselsättning med aktivering, funktionsuppehållande och social samvaro. Den enskilde ges möjlighet till stöd att strukturera tillvaron genom att ha tider att passa och komma in i dagliga rutiner. I vissa fall samarbete med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.</p>
Omfattning	<p>Omfattning efter den enskildes behov. Hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå ingår under vistelsetid inom sysselsättning.</p>
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - Den enskilde har diagnostiserad psykisk funktionsnedsättning - Turbundna resor ingår inte i insatsen men kan sökas separat. - Den som provar arbete eller studier behåller sin plats inom sysselsättning under provtiden som är som längst tre månader.

5.1.17. Boendestöd, 4 kap 1 § SoL

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<p><i>Syftar till att underlätta för personer med psykisk funktionsnedsättning att hantera sin vardag. Att få ett så självständigt liv som möjligt så att hen ska kunna bo kvar i sin bostad och inte ska bli isolerad.</i></p>
Insatsens innehåll	<p>Praktiskt och socialt stöd för personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning att fungera i eget boende. Insatsen kan även omfatta aktiviteter utanför boendet. Insatsen kan innebära stöd med planering och struktur, igångsättning av hushållssysslor, påminnelser om basala behov som att sköta personlig hygien samt stöd vid samhällskontakter. En central del är att den enskilde genomför insatsen tillsammans med en boendestödjare.</p>
Omfattning	<p>Omfattning efter den enskildes behov anges i timmar.</p>
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - Utgår från hemmet - Uppgifter utförs i normalfallet tillsammans med den enskilde. Om hen inte klarar det eller om behovet visar sig vara av mera bestående karaktär kan en ansökan om hemtjänstinsatser göras.

5.1.18. Kontaktperson, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Syftet är i första hand att bryta isolering genom att med en kontaktperson öka den enskildes möjligheter att komma ut i samhället och få hjälp till fritidsverksamhet.</i>
Insatsens innehåll	Stöd av icke-professionell art som ges av en medmänniska, lämplig för uppgiften, till personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Kontaktpersonen ska arbeta förebyggande för att främja sociala kontakter och den enskildes utveckling. Kontaktpersonen ska också kunna ge råd i vardagliga situationer som inte är av komplicerad natur.
Omfattning	Efter den enskildes behov
Avgränsning	- Insatsen gäller från och med cirka tretton års ålder eftersom det ligger inom föräldraansvaret att tillgodose behovet fram till dess - Behandling ingår inte - Anhörig till den enskilde kan inte bli kontaktperson

5.1.19. Korttidsvistelse för barn och unga med funktionsnedsättningar, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Miljöombyte och rekreation för den enskilde, avlastning för anhöriga.</i>
Insatsens innehåll	Korttidsvistelse innebär att en person med funktionsnedsättning för en kort period kan vistas i ett korttidshem, i en korttidsfamilj eller på ett läger.
Omfattning	Vistelse under begränsad tid. Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	- Turbunden resa till och från verksamhet ingår inte men kan sökas separat.

5.1.20. Korttidstillsyn för skolungdom över tolv år i anslutning till skoldagen samt under lov, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Tillsyn, omvårdnad och en meningsfull sysselsättning för skolungdomar över tolv år med omfattande funktionsnedsättningar.</i>
Insatsens innehåll	Vistelse på fritidshem i anslutning till skoldagen eller under lov. Föräldrarna förvärvsarbetar före och efter skolans slut, under lov- och studiedagar och längre lov och barnet/den unge klarar sig inte på egen hand.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	- Insatsen är tillgänglig från höstterminen det år den unge fyller tretton år - Turbundna resor ingår inte i insatsen men kan sökas separat.

5.1.21. Omvårdnadsbidrag, 4 kap 2 § SoL

Syfte med omvårdnadsbidrag	<i>Omvårdnadsbidraget är ett skattefritt stimulansbidrag som beviljas den enskilde så att denne kan kompensera anhöriga för den omvårdnad de ger, ett arbete som annars skulle ha utförts av hemtjänsten.</i>
Insatsens innehåll	Det arbete som utförs av anhöriga ska överskrida det stöd som förutsätts i äktenskapsbalken och föräldrabalken. Insatserna ska vara av personlig karaktär, såsom hjälp med klädsel, förflyttningar eller personlig hygien. Det kan också handla om stöd och tillsyn till följd av ett sjukdomstillstånd, till exempel vid demensdiagnos.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Hushållsarbete som man normalt hjälper varandra med som makar/sambor, barn/föräldrar berättigar inte till omvårdnadsbidrag.- Omvårdnadsbidraget utgår endast när den enskilde vistas i ordinärt boende, inte inom särskilt boende. Detta gäller även vid parboende.- Den som får någon annan ersättningsform eller insats avsedd för samma hjälpbehov ska inte beviljas omvårdnadsbidrag.- Omvårdnadsbidraget kan i avlastande syfte kombineras med andra insatser som inte avser samma behov.- Beslut enligt 4 kap. 2 § SoL. <p>Omvårdnadsbidraget delas in i fyra olika nivåer beroende på omvårdnadsbehovets omfattning. Bidraget utgår månadsvis, med start från beslutsdatum, med en tolfedel av 30, 60, 90 eller 120 % av basbeloppet.</p> <ul style="list-style-type: none">- Nivå 1: Omsorgsbehovet ska uppgå till 6-12 tim./vecka- Nivå 2: Omsorgsbehovet ska uppgå till 13-19 tim./vecka- Nivå 3: Omsorgsbehovet ska uppgå till 20-26 tim./vecka- Nivå 4: Omsorgsbehovet ska uppgå till 27 tim./vecka eller mer.

5.1.22. Turbunden resa, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Turbunden resa är en förutsättning för att den enskilde ska kunna tillgodogöra sig beviljad insats utanför hemmet.</i>
Insatsens innehåll	Turbunden resa innebär att en person hämtas från sin bostad av särskilt utbildade förare av taxibilar eller specialfordon och lämnas över till personal i aktuell verksamhet, samt motsvarande vid återfärd. Turbunden resa är särskilt upphandlad och innefattar mera service än färdtjänst.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov, i normalfallet en utresa och en hemresa per dag.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- För ensamåkning krävs intyg från läkare eller annan person med legitimation som styrker behovet- Resor under verksamhetstid ingår i verksamhetens ansvar och resor för barn till och från skolan hör till skolresor.

5.1.23. Trygghetslarm, 4 kap 1 § SoL

Insatsens syfte	<i>Att öka tryggheten i eget boende.</i>
Insatsens innehåll	Trygghetslarm innebär möjlighet att kalla på hjälp vid behov dygnet runt via ett installerat larm.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	- Personen ska ha förmåga att använda trygghetslarmet.

5.1.24. Digital nattillsyn – nattkamera, 4 kap 2 § SoL

Insatsens syfte	<i>Att tillgodose trygghetsbehov nattetid.</i>
Insatsens innehåll	Nattkamera innebär att en webbkamera installeras i den enskildes sovrum och att tillsyn sker vid vissa överenskomna tidpunkter istället för att nattpatrull besöker och kanske väcker personen. Om det vid tillsynstillfället upptäcks ett behov av personal görs ett hembesök.
Omfattning	Digital nattillsyn kan beviljas upp till sex tillfällen per natt.
Avgränsning	Avser natt, kl. 22.00–07.00, vid överenskomna punktvisa tillfällen.

6. INSATER ENLIGT LSS

6.1. Rätten till insatser

LSS är en rättighetslag avsedd att tillförsäkra personer med omfattande funktionsnedsättning gott stöd och god service. Det övergripande målet är att den enskilde ska kunna leva som andra i samhället trots sin funktionsnedsättning. LSS är också en komplementlag i den meningen att insatser kan adderas till det stöd som kan ges via andra lagar. Det innebär att personer som omfattas av personkrets för LSS även har rätt att söka insatser enligt andra lagar.

6.1.1. Goda levnadsvillkor

Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lättillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

6.1.2. Målgrupp

Personer som hör till målgruppen och är bosatta i kommunen har rätt till insatser enligt 9 § 1-9 p. LSS om

- de begär det och
- de behöver sådan hjälp i sin livsföring för att uppnå goda levnadsvillkor samt att
- deras behov inte är tillgodosett på annat sätt

Personer som hör till personkrets 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insats daglig verksamhet enligt 9 § 10 p. LSS.

Om den enskilde är under femton år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan kan vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare begära insatser för hen.

När åtgärder rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hens ålder och mognad.

LSS innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

- 1) med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
- 2) med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
- 3) med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

6.1.3. Behovsprövning

Personer som omfattas av LSS personkrets har enligt 7 § LSS rätt till insatser om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Därmed har personer som ingår i personkretsen inte automatisk rätt till insatserna inom LSS. Rätten till insatser måste prövas enligt 7 § LSS, det vill säga att det ska styrkas att den enskilde behöver sådan hjälp i sin livsföring, att behoven inte tillgodoses på annat sätt och att insatsen krävs för att den enskilde ska få goda levnadsvillkor.

Den enskildes behov av en insats ska alltid bedömas utifrån den individuella situationen. Normaliseringsprincipen ska vara vägledande. Bedömningen av den enskildes behov ska alltså ske utifrån en jämförelse med hur en person i samma ålder utan funktionsnedsättningar lever. För att avgöra vilka insatser som kan vara aktuella måste hänsyn tas till den enskildes totala situation. Vid utredningen tas även hänsyn till barnperspektivet, gemensamt ansvar i hushållet och föräldraansvar.

Prövning av begäran om insats sker i två steg. Först görs en bedömning om personen omfattas av personkrets enligt LSS och därefter bedöms behovet av stöd och/eller service.

6.1.4. Personkretsbestämning

1) Personkrets 1

Personer med diagnoserna utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd omfattas av denna personkrets. För bedömningen krävs en utförlig utredning med intyg utfärdat av behörig person, till exempel legitimerad psykolog eller legitimerad läkare med specialistkompetens. Ibland krävs kompletterande utredningar, till exempel pedagogisk utredning från skola/barnomsorg.

2) Personkrets 2

För att omfattas av denna personkrets ska den enskilde ha en diagnos om hjärnskada i vuxen ålder med bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning som följd. Även här krävs en utredning och ett intyg som är utfärdat av behörig person, till exempel legitimerad psykolog och/eller läkare med specialistkompetens (neurologklinik, hjärnskadecenter). Utredningen ska styrka att den enskilde har fått en hjärnskada någon gång efter utvecklingsåren, från sexton års ålder eller senare, och att hjärnskadorna innebär bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning.

3) Personkrets 3

Personkrets 3 är inte diagnosstyrd i den meningen att en viss diagnos alltid medför att en person omfattas av LSS. För bedömning om en person omfattas av personkrets tre behövs underlag som tydliggör funktionsnedsättningens konsekvenser i det dagliga livet.

Den fysiska eller psykiska funktionsnedsättningen ska

- vara stor
- vara varaktig
- förorsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen
- inte vara orsakad av normalt åldrande
- föranleda ett omfattande behov av stöd och service.

Alla dessa förutsättningar ska vara uppfyllda för att den enskilde ska omfattas av personkrets tre.

6.2. Insatser enligt LSS

Insatser som anges i 9 § LSS är

1. Rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionsnedsättningar
2. Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap Socialförsäkringsbalken
3. Ledsagarservice
4. Biträde av kontaktperson
5. Avlösarservice i hemmet
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. Korttidstillsyn för skolungdom över tolv år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet
9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

6.2.1. Rådgivning och annat personligt stöd, 9 § 1 p. LSS

Personer som omfattas av LSS har rätt till rådgivning och annat personligt stöd av till exempel kurator, psykolog, fysioterapeut, förskolekonsulent, talpedagog, logoped, arbetsterapeut och dietist. Insatsen ges till personer med funktionsnedsättning men kan utformas som rådgivning och personligt stöd till hela familjen. Det är landstinget som ansvarar för denna insats.

6.2.2. Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, 9 § 2 p. LSS

Skillnaden mellan de olika begreppen biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans är följande:

- Biträde av personlig assistent – assistansen utförs av kommunen
- Ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans – assistansen utförs av kooperativ eller assistansbolag.

Bedömning av personlig assistans

När ansökan om personlig assistans enligt 9 § 2 LSS har tagits emot är första steget att pröva om den sökande ingår i personkretsen enligt 1 § 1-3 LSS. Bedöms den sökande ingå i personkretsen enligt ovan utreds behovet av personlig assistans vidare. Bedöms den sökande inte ingå i personkretsen avslås ansökan på grund av att den sökande inte har rätt till insatser enligt 9 § 1-10 LSS. Omfattas den sökande av personkretsen görs behovsbedömning i två steg:

1. Första steget är att utreda behov av stöd och hjälp med de grundläggande behoven som definieras i lagen som behov av mycket privat karaktär och som av den anledningen behöver utföras av begränsat antal personer.
2. Bedöms den sökande ha behov av hjälp med de grundläggande behoven i sådan omfattning och av sådan karaktär som avses med personlig assistans är det andra steget i utredningen att utreda behov av andra personliga behov, så kallade övriga behov som inte är av privat karaktär som till exempel förflyttningar, hushållssysslor med mera.

I bedömningen av behovet ska jämförelse göras med den livsföring som anses normal för personer utan funktionsnedsättning i samma ålder. I bedömningen av barns behov av personlig assistans tas hänsyn till föräldraansvar för barn i samma ålder utan funktionsnedsättning och behovet som överstiger vanligt föräldraansvar.

Den enskilde kan välja utförare av denna insats. Ingen avgift tas för denna insats.

Insatsens syfte	<i>Möjliggöra att leva som andra</i>
Insatsens innehåll	<p>Personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer till den som på grund av stor och varaktig funktionsnedsättning behöver omfattande insatser i den dagliga livsföringen. För rätt till personlig assistans enligt LSS krävs att den enskilde har behov av stöd och insatser med sina grundläggande behov. Med grundläggande behov avses till exempel assistans med personlig hygien, att inta måltider, kläder, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om personens behov.</p> <p>Den som har rätt till personlig assistans för sina grundläggande behov har också rätt till personlig assistans för andra personliga behov om de inte tillgodoses på annat sätt.</p> <p>Har personen assistansersättning från Försäkringskassan ska kommunen utreda tillfälligt behov av personlig assistans som inte tillgodoses genom den beviljade assistansersättningen från Försäkringskassan.</p>
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Om assistans för grundläggande behov bedöms överstiga tjugo timmar/vecka ska ärendet anmälas till Försäkringskassan. Har personen beviljats assistansersättning ska behovet i första hand tillgodoses genom den.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - Den som behöver mer än en personlig assistent samtidigt har rätt till det endast om möjligheterna till bostadsanpassning och hjälpmedel har utretts. - Personlig assistans för äldre gäller endast om assistansen är beviljad innan personen har fyllt 65 år, eller ansökan om assistans inkommer till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir beviljad. -Utökning av personlig assistans kan inte beviljas efter att den insats berättigade har fyllt 65 år -Om behovet av insatser ökar kan hjälpen kompletteras med hem

	<p>tjänst enligt SoL</p> <ul style="list-style-type: none">-Personlig assistans beviljas inte under skoldagen eller på förskolan.-Personlig assistans beviljas inte under sjukhusvistelse. Undantag kan förekomma om bedömningen gör att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.- Kommunen har en skyldighet att anmäla till Försäkringskassan om personen har beviljats insats som kan påverka assistansersättning
--	---

6.2.3. Ledsagarservice, 9 § 3 p. LSS

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<i>Ledsagarservice syftar till att underlätta för den enskilde att ha kontakter med andra, bryta social isolering och att delta i samhällslivet.</i>
Insatsens innehåll	Insatsen är knuten till aktiviteter utanför hemmet. Den enskilde behöver till exempel hjälp att ta sig till och från aktiviteter som att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter, i kulturlivet, eller ta promenader.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Ledsagarservicen bör vara individuellt utformad och behovet varierar utifrån den enskildes intressen och aktiviteter.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Insatsen är i huvudsak avsedd för närmiljö- Insatsen avser inte resor till/från verksamhet eller skola- Insatsen är inte aktuell förrän från tretton års ålder då föräldraansvaret tillgodoser barnets behov när de är yngre- Omvårdnad ingår inte men ledsagaren kan bistå med enklare omvårdnad som kan behövas i samband med insatsen för att aktiviteten ska kunna genomföras- Medicinska insatser ingår inte.

6.2.4. Biträde av kontaktperson, 9 § 4 p. LSS

Insatsens syfte	<i>Kontaktpersonen ska medverka till att bryta den enskildes isolering genom samvaro och hjälp till fritidsverksamhet. Avsikten med insatsen är främst att tillgodose behovet av en medmänniska när anhörigkontakt saknas eller behöver kompletteras.</i>
Insatsens innehåll	Kontaktpersonens uppgift är att ställa upp som medmänniska för den enskilde och stödja denne i att komma i kontakt med andra människor, komma ut i samhället och delta i olika aktiviteter. Kontaktpersonen ska kunna ge råd till den enskilde i vardagliga situationer som inte är av komplicerad natur. Insatsen ska vara ett icke professionellt stöd av en medmänniska som har ett stort engagemang och intresse för andra människor. Något krav på särskild yrkeskompetens ställs inte.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Anhörig till den enskilde ska inte utses till kontaktperson- Vid bedömningen av behovet av kontaktperson till barn ska handläggaren beakta omfattningen av föräldraansvaret för barn utan funktionsnedsättningen i jämförbar ålder.

6.2.5. Avlösarservice i hemmet, 9 § 5 p. LSS*Den enskilde kan välja utförare av denna insats*

Insatsens syfte	<i>Möjlighet för anhöriga som vårdar närstående person med funktionsnedsättning att få avlastning och kunna utföra aktiviteter utanför hemmet, utan att personen med funktionsnedsättning deltar.</i>
Insatsens innehåll	Med avlösarservice avses att en annan person tillfälligt övertar omvårdnaden från anhöriga eller andra närstående. Insatsen utförs vanligen i den enskildes bostad.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Insatsen kan ges som en regelbunden insats och vid oförutsedda situationer. Den kan användas dygnets alla timmar och dagar beroende på behovet.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Föräldrar kan inte vara avlösare till sina egna barn- Anhöriga kan inte vara avlösare- Andra insatser för samma ändamål, till exempel vårdbidrag och korttidsvistelse kan påverka bedömningen av behovet- Avlösarservice beviljas inte för tid när barnet normalt vistas eller hämtas/lämnas på förskola, fritids eller skola eller när föräldrarna arbetar- I bedömningen av behov av avlösarservice jämförs barnets behov av hjälp med det omvårdnadsbehovet som ett barn utan funktionsnedsättning har i samma ålder

6.2.6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet, 9 § 6 p. LSS

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet innebär att en person med funktionsnedsättning som omfattas av lagens personkrets tillfälligt får vistas på ett korttidshem, hos en korttidsfamilj eller delta i lägerverksamhet. Omvårdnad ingår i insatsen.

Korttidsvistelse kan endast beviljas om anhöriga utför omvårdnadsarbete som inte tillgodoses genom personlig assistans eller genom en annan insats.

Korttidshem eller korttidsfamilj*Den enskilde kan välja utförare av denna insats*

Insatsens syfte	<i>Miljöombyte och rekreation för den enskilde, avlastning för anhöriga och ett led i att bryta beroendeförhållande mellan barn och föräldrar.</i>
Insatsens innehåll	Ett korttidshem är en anpassad och bemannad grupplokaler dit barn och unga med funktionsnedsättning kan komma för några dagars vistelse per månad. Här kan man träna olika färdigheter och komma ut på utflykter och aktiviteter. Korttidsfamilj är en familj som socialnämnden godkänt för att ta emot ett fåtal barn och unga med funktionsnedsättning.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Haldygnsomsorg efter behov.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Beviljas inte för bristande föräldraskap- Beviljas inte för träning inför flytt eftersom detta lämpligast ska ske på boendet i samband med inskolning vid inflyttning- Resor till och från verksamheten ingår inte i insatsen. Om den en-

	<p>skilde inte klarar av att resa självständigt eller föräldrar/anhöriga inte har möjlighet att skjutsa, fattas beslut om turbundna resor enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.</p> <p><u>Rekreation och miljöombyte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Beviljas tidigast från tretton års ålder om inte särskilda skäl finns - Den enskilde har ett glest nätverk - Den enskilde behöver träffa andra i grupp - Beviljas i normalfallet inte vid personlig assistans då miljöombyte och rekreation bör tillgodoses genom assistansen. <p><u>Avlastning:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingen nedre åldersgräns. Föräldraansvaret påverkar bedömning av behov - Avlastning för anhöriga som är anställda som personliga assistenter beviljas normalt inte eftersom arbetsgivaren har ansvar för semester och dygnsvila.
--	--

Läger- eller kollovistelse

Insatsens syfte	<i>Miljöombyte och rekreation för den enskilde, avlastning för anhöriga och ett led i att bryta beroendeförhållande mellan barn och föräldrar. Den enskilde har behov av att träffa andra ungdomar i ett socialt sammanhang.</i>
Insatsens innehåll	Barn/unga får möjlighet att komma bort från sin vanliga miljö och erbjuds olika aktiviteter som bad, fiske, paddling, skidåkning, lekar, med mera.
Omfattning	Omfattning efter behov. Läger och kollo erbjuds främst under skollov.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - Beviljas först från tretton års ålder om inte särskilda skäl finns - Beviljas främst ungdomar i skolålder.

6.2.7. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov, 9 § 7 p. LSS

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<i>Genom korttidstillsynen ska personerna tillförsäkras både en trygg situation och en meningsfull sysselsättning.</i>
Insatsens innehåll	Tillsyn för barn/unga med omfattande funktionsnedsättning i anslutning till skoldag eller under skollov medan föräldrar förvärvsarbetar eller studerar. Insatsen ska även kunna ges till unga som inte har förvärvsarbete eller studerande föräldrar om den unge behöver det för stimulans och utveckling.
Omfattning	Omfattning efter den enskildes behov. Insatsen ska kunna ges i grupp, som individuell lösning eller till och med i hemmet.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none"> - Korttidstillsyn är tillämplig från höstterminen det år barnet fyller tretton år - Resor till och från korttidstillsynen ingår inte i insatsen. Den enskilde kan göra separat ansökan om turbunden resa enligt SoL - Korttidstillsyn kan inte beviljas för personer som har avslutat skol-

	gången eller i anslutning till vuxenstudier.
--	--

6.2.8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet, 9 § 8 p. LSS

Boende i familjehem eller bostad med särskild service är en insats som kan komma ifråga först om barnet eller ungdomen, trots stödinsatser i hemmet, inte kan bo kvar. Insatsen ska ses som ett komplement till boendet i föräldrahemmet. Boendet ska vara utformat så att det ger barnet/ungdomen goda möjligheter till en god kontakt med sina föräldrar, syskon och andra närstående.

Insatsens syfte	<i>Tillgodose omfattande omvårdnadsbehov och/eller möjliggöra att barnet/ den unge kan få skolgång eller vård på annan ort.</i>
Insatsens innehåll	Boende i familjehem Familjehem innebär att barnet bor hos en annan familj än den egna. Bostad med särskild service för barn eller ungdomar Insatsen kan beviljas om barnet eller ungdomen har ett sådant omfattande och komplicerat omvårdnadsbehov som inte kan tillgodoses hemma. Det kan också vara att barnets funktionsnedsättning och omvårdnadsbehov kräver professionell personal dygnet runt för att kunna tillgodose det och som starkt påverkar de andra familjemedlemmarna. Denna insats kan också vara aktuell för barn och ungdomar som på grund av skolgång måste bo utanför föräldrahemmet. Insatsen ska ses som ett komplement till boendet i föräldrahemmet.
Omfattning	Insatsen kan beviljas för barn och unga i alla åldrar upp till dess att deras skolgång inom det allmänna skolväsendet upphör. Insatsen är på heltid och omfattar all omvårdnad samt kultur- och fritidsaktiviteter. Insatsen ska kunna användas flexibelt och efter barnets och familjens behov.
Avgränsning	- Resor till och från familjehemmet/bostad med särskild service för barn och ungdomar ingår inte i insatsen. Den enskilde kan göra separat ansökan om turbunden resa enligt SoL . - Föräldraansvaret kvarstår och tätt samarbete krävs med återkommande prövning om barnet kan återvända hem.

6.2.9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna, 9 § 9 p. LSS

Insatsens syfte	<i>Erbjuda möjlighet för vuxna personer med omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att kunna bo i egen bostad.</i>
Insatsens innehåll	Insatsen kan beviljas vuxna personer med omfattande omvårdnadsbehov, om det finns ett stödbehov som kräver mer eller mindre kontinuerligt personalstöd stora delar av dygnet. Insatsen ska möjliggöra att bo i en egen lägenhet och få goda levnadsvillkor. Gruppboende, serviceboende och annan särskilt anpassad bostad är de tre huvudformerna. Gruppboende En gruppboende består av ett mindre antal lägenheter med tillgång

	<p>till gemensamt utrymme. Det ska finnas tillgång till ett fast personalstöd dygnet runt. Syftet med gruppboendet är att vuxna personer med särskilt omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov ska ha möjlighet att lämna föräldrahemmet och skapa sig ett eget hem. Inom gruppboende ingår särskild service vilket innebär stöd att klara den dagliga livsföringen, tillsyn och omvårdnad samt kultur- och fritidsaktiviteter.</p> <p>Serviceboende</p> <p>En serviceboende består av ett antal lägenheter som är geografiskt samlade med tillgång till gemensam servicelägenhet och stöd från fast personalgrupp. Serviceboende är en mellanform mellan boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende. Den enskilde behöver tillgång till personal stora delar av dygnet. Den enskilde kan klara av fler kontakter i närmiljön än i en gruppboende och kan klara av att övriga lägenheter och gemensamma utrymmen inte ligger i direkt anslutning till boendet. Inom serviceboende ingår särskild service vilket innebär stöd att klara den dagliga livsföringen, tillsyn och omvårdnad samt kultur- och fritidsaktiviteter.</p> <p>Annan särskilt anpassad boende</p> <p>Med annan särskilt anpassad boende avses en boende med viss grundanpassning men utan fast personalstöd knuten till boendet. Omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår inte.</p>
Omfattning	Boende med särskild service (utom annan särskilt anpassad boende) omfattar insatser dygnet runt efter behov i form av omvårdnad, tillsyn, service, kultur- och fritidsaktiviteter, ledsagning, med mera.
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- För vuxna över arton år alternativt efter avslutad skolgång på gymnasienivå.- Den enskilde ska vara redo att flytta omgående när plats erbjuds- Eftersom omvårdnad ingår i insatsen boende med särskild service för vuxna beviljas det i regel inte andra insatser. Undantag är daglig verksamhet.

6.2.10. Valmöjligheter kring specifik plats samt erbjudande om plats

Insatsen kan tidigast sökas sex månader innan behovet finns att flytta till boendet. En omprövning av insatsen kan göras om personen som har beviljats insatsen inte har behov i den omfattning som framkom i samband med att insatsen beviljades.

Det finns inget kösystem, utan placering sker i mån av plats. Prioriteringsordningen för vem som först erbjuds plats avgörs bland annat av följande omständigheter:

- Behovet av insatsen är omgående och behovet tillgodoses inte på annat sätt
- Den enskilde har väntat på en plats längre än tre månader
- Den enskilde har en plats i en annan kommun i väntan på plats i Järfälla

När den enskilde har uppgett önskemål om ett specifikt boende men har erbjudits boende i ett annat och tackat ja, sätts hen upp på en intern byteslista för att önskemålet senare ska kunna uppfyllas.

I första hand prövas alla möjligheter till boendialternativ i kommunen och i kommunens egna verksamheter.

6.2.11. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig, 9 § 10 p. LSS

Den enskilde kan välja utförare av denna insats

Insatsens syfte	<i>Möjlighet för personer med funktionsnedsättning att få delaktighet i samhällslivet, gemenskap med andra, meningsfull sysselsättning och personlig utveckling. Ett övergripande mål bör vara att på kortare eller längre sikt utveckla den enskildes möjlighet till arbete.</i>
Insatsens innehåll	Anpassad sysselsättning via dagcenterverksamhet, kooperativ eller företag. Den dagliga verksamheten kan innehålla såväl aktiviteter med habiliterande inriktning som mer produktionsinriktade uppgifter, till exempel serveringar, vaktmästeri eller legoarbeten. Insatsen har under senare år utvecklats och kompletterats med verksamheter där den enskilde kan utföra arbetsuppgifter på den öppna arbetsmarknaden hos olika arbetsgivare.
Omfattning	- Insats beviljas upp till fem heldagar/vecka - Omvårdnad ingår - Habiliteringsersättning ingår
Avgränsning	- Avser endast personkrets 1 och 2, LSS. - Med yrkesverksam ålder avses upp till 67 år - Personer som studerar på Lärvox får inte utökad tid på sin dagliga verksamhet när det är lov från Lärvox - Resor till och från verksamheten ingår inte i insatsen men kan beviljas som turbunden resa enligt SoL - Den som provar arbete eller studier behåller sin plats på daglig verksamhet under provtiden som längst är tre månader.

6.2.12. Individuell plan, 10 § LSS

Syfte med individuell plan	<i>Den som är eller kommer att bli beviljad en insats enligt LSS ska erbjudas en individuell plan. Den ska vara ett instrument för inflytande och delaktighet samt ge möjlighet till överblick och framförhållning för den enskilde.</i>
Insatsens innehåll	Individuell plan är den enskildes egna plan som upprättas i samråd med hen och som innehåller beslutade och planerade insatser.
Omfattning	Den enskilde bestämmer innehåll och uppföljningsfrekvens <u>Lagen:</u> - Ska innehålla beslutade och planerade insatser - Ska redovisa åtgärder som vidtas av andra än kommunen eller landstinget. - Ska omprövas fortlöpande och minst en gång om året - Landstinget och kommunen ska underrätta varandra om upprättade planer.

6.2.13. Förhandsbesked, 16 § LSS

Syfte	<i>Att en person med funktionsnedsättning ska beredas samma möjlighet som andra att bosätta sig på annan ort.</i>
Insatsens innehåll	<p>Förhandsbesked om huruvida sökta insatser kan beviljas så att den enskilde kan flytta till den nya bosättningskommunen.</p> <p>Ansökan om förhandsbesked enligt 16 § LSS kan göras av en person som önskar flytta till en annan kommun. En ansökan om förhandsbesked ska behandlas enligt samma villkor som om den enskilde redan var bosatt i kommunen. Skälen till varför den enskilde vill flytta saknar betydelse. Vid ansökan om förhandsbesked ska en utredning genomföras där det framgår vilken insats ansökan om förhandsbesked avser, om den enskilde tillhör personkretsen och om hen har behov av insatsen för att uppnå goda levnadsvillkor.</p>
Omfattning	<p>Förhandsbeskedet ska innehålla besked om de insatser som den enskilde har begärt kan beviljas och när de är tillgängliga.</p> <p>Förhandsbesked ska meddelas på ansökan av en person som redan är bosatt i kommunen, om en annan kommun enligt 16 c eller 16 d § har ansvaret enligt LSS, och om ansökan avser insatser enligt 9 § LSS.</p>
Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">- Förhandsbeskedet gäller under sex månader räknat från den dag då insatserna blir tillgängliga för den enskilde. Den enskilde måste ta beviljade insatser i besittning inom den tiden- Skyldigheten att tillhandahålla insatsen inträder först när den enskilde flyttat till kommunen.- Ansökan kan inte göras till flera kommuner samtidigt.

6.2.14. Egenvård i samband med LSS-insatser

För samverkan när enskilda behöver praktisk hjälp med egenvård ska överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län följas.

Syfte	<i>Syftet med egenvård är att främja den enskildes delaktighet, integritet och egen beslutsförmåga samtidigt som en hög patientsäkerhet eftersträvas.</i>
Insatsens innehåll	<p>Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en person själv kan utföra eller ansvara för med praktisk hjälp, och därmed ansöka om bistånd för. Egenvård kan till exempel innebära att den enskilde får praktisk hjälp att ta sina läkemedel.</p> <p>För att egenvård ska bli aktuellt som insats, krävs att legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som gjort bedömningen om egenvård, upprättar en skriftlig planering som ska bifogas till den enskildes ansökan om bistånd för egenvård som underlag för beslutet.</p>
Omfattning	Den enskilde ska själv klara av att ta ansvar för sin egenvård men behöver praktisk hjälp för att utföra den.

Avgränsning	<ul style="list-style-type: none">-Uppföljningsansvaret kan bara innehas av hälso- och sjukvårdspersonal. Av dokumentationen ska det framgå hur uppföljning ska göras och när en omprövning av bedömningen ska ske- Enligt gällande rättspraxis fr.o.m. 2018 kan egenvård bedömas som grundläggande behov och som ett annat personligt behov. För att egenvård ska bedömas som ett grundläggande behov måste åtgärden eller en del av den vara av integritetsnära karaktär- Hälso- och sjukvårdsåtgärder ingår i landstingets ansvar och är därmed inte av assistanskaraktär.
-------------	---

7. STÖD ENLIGT LAGARNA FÖR FÄRDTJÄNST OCH RIKSFÄRDTJÄNST

7.1. Färdtjänst

Lag (1997:736) om färdtjänst gäller särskild kollektivtrafik för personer med funktionsnedsättning.

Varje kommun ansvarar för att färdtjänst av god kvalitet anordnas för kommuninvånare som på grund av funktionsnedsättning, som inte endast är tillfällig, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationer. Kommunen har överlåtit uppgiften att anordna särskild kollektivtrafik till den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet, färdtjänstnämnden inom landstinget.

För enskilda i Järfälla kommun gäller att ansökan om färdtjänst sänds till kommunens servicecenter tillsammans med läkarintyg som styrker behovet av färdtjänst och behovets varaktighet. Servicecenter utreder behovet på uppdrag av socialförvaltningen och sänder utredning till färdtjänstnämnden som fattar beslut.

Den som har färdtjänst kan resa i hela Stockholms län. För resor utanför länet kan den enskilde ansöka om riksfärdtjänst hos sin handläggare inom avdelningen äldreomsorg och funktionshinder.

7.2. Riksfärdtjänst

Lag (1997:735) om riksfärdtjänst anger att en kommun på de villkor som anges i denna lag ska lämna ersättning för resekostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt, för resor utanför Stockholms län. Resan kan till följd av den enskildes funktionsnedsättning inte göras till normala resekostnader med allmänna kommunikationer eller kan inte göras utan ledsagare.

Syftet med insatsen är att personer med funktionsnedsättning ska kunna resa till samma kostnader som andra. Funktionsnedsättningens svårighetsgrad avgör vilket färdmedel som ska användas. Tillstånd ska ges för det alternativ som gör resa möjlig att genomföra för den enskilde och som är det billigaste för kommunen. Detta kan innebära att en resa sker med olika typer av färdmedel på olika delar av resan.

Ansökan om riksfärdtjänst utreds av handläggare inom avdelningen för äldreomsorg och funktionshinder vilka också fattar beslut enligt delegeringsordningen.

8. AVGIFTER

8.1. Inledning

Rätten att ta ut avgifter styrs av lagstiftningen inom SoL och LSS. Kommunfullmäktige i Järfälla antar lokalt vilka nivåer som ska gälla inom avgiftstaxan för äldreomsorgen och de insatser inom funktionshinderområdet som beslutas enligt socialtjänstlagen. För vissa stödinsatser har socialnämnden av kommunfullmäktige bemyndigats att vid behov korrigera avgifterna med hänsyn till inflation och höjda priser.

8.2. Definitioner

Begrepp	Beskrivning/innebörd
Prisbasbelopp	Avgifterna regleras i socialtjänstlagen och baseras på prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet fastställs av regeringen och justeras varje år. Prisbasbeloppet reglerar dels den högsta avgiften som kommunen får ta ut, dels hur mycket pengar som den enskilde ska förbehållas för sina bostadskostnader och normala levnadsomkostnader, s.k. förbehållsbelopp.
Minimibelopp	Minimibelopp är ett lagstadgat belopp som ska täcka normalkostnaderna för den enskildes kostnader för personliga behov, som utgår från Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadsomkostnader.
Förbehållsbelopp	Den enskilde ska förbehållas en viss del av sina inkomster innan avgiften fastställs. Detta kallas förbehållsbelopp och är summan av minimibeloppet och bostadskostnaden.
Avgiftsutrymme	Förbehållsbeloppet dras av från den sammanlagda inkomsten efter skatt och summan kallas för avgiftsutrymme. Det är avgiftsutrymme som avgör vilken avgift den enskilde ska betala. Finns det inget avgiftsutrymme tas ingen avgift ut.
Maxtaxa	Maxtaxan är den högsta avgift som kommunen får ta ut för omsorgsinsatser, oavsett hur många insatser den enskilde har eller hur omfattande insatserna är. Maxtaxan fastställs varje år av regeringen och grundar sig på aktuellt prisbasbelopp.
Avgiftsunderlag	Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

8.3. Avgifter enligt SoL

Socialtjänstlagen (8 kap. Avgifter) reglerar vad kommunen får ta ut i avgift för service, vård och omsorgsinsatser. Kommunen får ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer bland annat för hemtjänst, dagverksamhet och för annan liknande socialtjänst. Avgifterna får inte överskrida kommunens självkostnader.

8.4. Villkor för beräkning av avgift

8.4.1. Aktuell inkomst

Som inkomster räknas alla skattepliktiga inkomster såsom pensioner, livränta, lön, sjukpenning, aktivitetsersättning, utdelning på aktier, fonder eller andra värdepapper samt ränta på kapital. Även andra inkomster som utländska pensioner, studiebidrag etcetera räknas som inkomst, liksom bostadsstöd, bostadsbidrag, bostadstillägg med mera.

Inkomstberäkning baseras på den enskildes egna uppgifter. Vid beräkning av avgiftsunderlaget ska hänsyn tas till den förvärvsinkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmsta tolv månaderna, fördelat med lika belopp per månad. Tolvmånadersperioden ska börja löpa från och med den månad den enskilde börjar betala sin avgift.

Makar och sambors inkomster

Enligt lagen är det enbart gifta makar och registrerade partners som har försörjningsskyldighet gentemot varandra. För makar eller registrerade partners ska inkomsterna läggas samman och därefter fördelas med hälften på vardera maken eller partner som grund för att bestämma avgiftsunderlagets storlek. Har enbart en av makarna hjälp beräknas inkomsterna som ovan, så att endast den enskildes del av boendekostnaden tas med i avgiftsberäkningen.

Sambors inkomster beräknas för respektive sambo såsom för ensamstående personer då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet mellan dem. Barns inkomster ska inte medräknas i avgiftsunderlaget.

Hushållsgemenskap

Boendekostnader fördelas på alla vuxna i hushållet. För vuxna barn som bor hemma räknas de in i hushållsgemenskapen från det att underhållsskyldighet har upphört.

Bostadsstöd

Bostadstillägget, särskilt bostadstillägg eller bostadsbidrag påverkas bara ifall den enskilde faktiskt uppbär bostadsstöd.

Skattefria ersättningar som ska tas med som inkomst

Vissa ersättningar är undantagna från beskattning till exempel vissa typer av stipendier, studiemedel i form av studiebidrag, avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS) och utländska inkomster som inte är skattepliktiga i Sverige. Dessa skattefria ersättningar ska räknas som inkomst vid beräkning av avgiftsunderlaget.

Skattefria ersättningar som inte ska tas med som inkomst

Följande inkomster ska inte räknas med som inkomst: barnbidrag, bistånd enligt SoL, introduktionsersättning för flyktingar, ersättningar som betalas ut på grund av kapitalförsäkringar, handikappersättning, assistansersättning samt den del av vårdbidraget som utgör ersättning för merutgifter

Inkomst av näringsverksamhet

Som inkomst räknas överskott i näringsverksamhet.

Den enskildes förmögenhet

Förmögenhet ska inte påverka avgiftsunderlagets storlek enligt 8 kap 4-6 §§ SoL.

8.4.2. Villkor för beräkning av minimibelopp

Beräkning av minimibeloppet är knuten till prisbasbeloppet. Minimibeloppet ska höjas i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter är behov av högre belopp. Det är den enskilde själv som ska påtala att hen har extrakostnader som kan medföra en höjning av minimibeloppet.

Kommunen har ingen skyldighet att betala ut medel till en person för att hen inte uppnår den i lagen angivna lägsta nivån för minimibeloppet. Däremot har kommunen en skyldighet att informera berörda personer om möjligheten att ansöka om försörjningsstöd för att därigenom kunna uppnå skälig levnadsnivå. Från det att man fyller 65 år kan man ansöka om äldreförsörjningsstöd. Äldreförsörjningsstödet är ett stöd för den som har låg eller ingen pension. Äldreförsörjningsstödet beräknas utifrån ett belopp för skälig levnadsnivå. När den enskilde ansöker om äldreförsörjningsstöd prövas alltid rätten till bostadstillägg samtidigt.

Höjning av minimibeloppet

Exempel på särskilda omständigheter:

- När den enskilde har fått beslut om att godman/förvaltare har förordnats betalar den enskilde (även kallad "huvudmannen") ett årsarvode i efterskott till godemannen/förvaltaren. Om den enskilde (huvudmannen) disponerar mindre än två basbelopp i inkomster eller i kapital betalar överförmyndarnämnden arvodet och då påverkas inte avgiftsberäkningen. Om den enskilde själv betalar årsarvodet ska detta tas med i beräkningen av minimibeloppet. Om minimibeloppet höjs på grund av årsarvode till god man/förvaltare ska den enskilde få ett nytt avgiftsbeslut
- Underhållsbidrag som en förälder med funktionsnedsättningar betalar för sitt barn är en kostnad som höjer förbehållsbeloppet
- Det underhållsbidrag eller underhållsstöd som utgår till en ensamstående förälder kan anses täcka hälften av barnets levnadskostnader och hälften av avgifter för förskola/fritidshem. Erhållet underhållsbidrag ska inte räknas som inkomst
- För kostnader för arbetsresor sker en individuell prövning
- För kostnader till följd av funktionsnedsättningar bland annat för rehabilitering inklusive resor sker en individuell prövning
- Yngre personer med funktionsnedsättningar har rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer: Enligt SoL 8 kap 7§ ska förbehållsbelopp täcka normala fritidskostnader. Personer med funktionsnedsättningar kan emellertid ha högre utgifter för fritidsaktiviteter på grund av sina funktionsnedsättningar. Efter en individuell prövning kan förbehållsbeloppet höjas med den beräknande extra kostnaden för sådan aktivitet.

8.4.3. Ändring av avgiften

En avgiftsändring kan bli aktuell av flera skäl till exempel om inkomstförhållandena ändras, om äktenskap eller partnerskap ingås eller upplöses, om behov av högre förbehållsbelopp uppkommer eller om bostadstillägg eller liknande bidrag beviljas eller upphör att utgå.

Uppgiftsskyldighet

Den enskilde är skyldig att snarast informera om ändrade förhållanden till kommunen exempelvis inkomst, kapitalinkomst och bostadsförhållanden som sker under året som kan medföra ändring av avgift. Inkomstförfrågan skickas inte ut varje år. Den enskilde ska själv meddela alla förändringar.

Den enskilde ska alltid underrättas skriftligen med ett avgiftsbeslut. Avgiften får ändras utan underrättelse om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet. Vid beslut om ändrad avgift, ska den nya avgiften gälla från påföljande hel månad.

Om omprövat vårdbehov föranleder ändrad avgift ska den nya avgiften gälla från och med det datum då det nya beslutet träder i kraft. Om den enskilde inkommer med uppgifter som föranleder ändrad avgift gäller den ändrade avgiften från den dag den enskilde inkommit med uppgifterna.

Högsta avgift

Personer som inte lämnar de uppgifter om inkomster, hyra med mera som krävs för att göra en inkomstberäkning, debiteras enligt gällande avgiftstaxa, utan möjlighet till jämkning. Om handläggaren misstänker att den sökande inte har förmågan att ta initiativ till inlämnande ska handläggaren vara behjälplig eller meddela någon anhörig att detta ska göras.

8.4.4. Rätt att överklaga

Den enskilde har rätt att överklaga individuella beslut genom förvaltningsbesvär som rör:

- Avgiftens storlek
- Avgiftsändring
- Beräkning av avgiftsunderlag
- Beräkning av boendekostnad
- Beräkning av minimibeloppet.

Fakturering

Fakturering sker i efterskott månadsvis. Månadsfakturan omfattar den sammanlagda avgiften för de insatser den enskilde har haft under månaden. Fakturor under 100 kr skickas inte ut. I dessa fall ackumuleras avgiften och räkningen skickas när beloppet är tillräckligt stort eller när insatsen upphör. Vid årsskiftet görs dock en avstämning och utskick på alla fakturor under 100 kr. Om kommunen har debiterat fel ska rättelse göras från det datum beslutet togs, dock längst tio år tillbaka i tiden.

Övrig hantering för avgiftshandläggning

Hemtjänstavgift ska inte tas ut av person som är bedömd att ingå i LSS-personkrets, men som har SoL-insats därför att det inte finns någon LSS-insats att erbjuda för boendestöd, som jämställs med stöd som till viss del är av behandlingskaraktär enligt 8 kap 1 § SoL.

8.4.5. Reducering av avgift vid avsägning och frånvaro (hemtjänst och dagverksamhet)

Tillfällig avsägelse

Den som av olika skäl inte önskar ha sin hemtjänst/dagverksamhet under kortare eller längre tid, ska minst två dagar i förväg, anmäla detta till sin utförare. Anledningen är att utföraren behöver ha en rimlig tid på sig att göra schemaförändringar för personalen. Kommer avsä-

gelsen för sent debiteras den enskilde för överenskommen insats under första dagen. Om den enskilde inte släpper in utföraren debiteras den enskilde för den insats som är överenskommen aktuell dag, såvida det inte finns speciella skäl som motiverar avgiftsbefrielse.

Akut frånvaro

Vid akut frånvaro (inläggning på sjukhus eller annan jämförbar anledning) debiteras ingen avgift för någon av frånvarodagarna.

När personalen uteblir

Den enskilde betalar ingen avgift för insats som inte blir utförd på grund av att personal uteblir.

Definitiv avsägelse

Definitiv avsägelse av insatser ska göras minst två dagar i förväg. Utföraren behöver ha en rimlig tid på sig att göra schemaförändringar för personalen. Kommer avsägelsen för sent debiteras den enskilde för överenskommen insats under första dagen.

8.4.6. Avgifter särskilt boende

För en person som inte bor hel månad, flyttar in/ut, avlider, reser bort eller vistas på sjukhus under del av månad, räknas avgiften per dag. Personen betalar inte för de dagar som han/hon inte vistats på boendet.

Hyra eller avgift för hyra i särskilt boende eller bostad med särskild service

För personer som bor i särskilt boende eller bostad med särskild service och inte har ett eget hyreskontrakt ska en hyresavgift tas ut istället för en hyra för bostaden.

Avgift för mat

Avgift för mat på särskilt boende bestäms genom beslut i kommunfullmäktige varje år. Denna avgift ligger utanför hemtjänsttaxan. Enligt socialtjänstlagen (Sol 8 kap 8§) ska förbehållsbeloppet höjas i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i lagen. En person kan på så vis tillgodoräkna sig eventuell fördyring av maten. Någon jämkning specifikt av matkostnaden för den enskilde sker således inte.

Dubbla boendekostnader vid flytt till särskilt boende

Möjlighet till jämkning vid dubbla hyror kan uppstå i samband med inflyttning i särskilt boende. Denna möjlighet gäller för personer som inte haft möjlighet att avyttra sin tidigare bostad vid flyttning till särskilt boende eller om man flyttar mellan två särskilda boenden, och om den enskilde inte har förbehållsbeloppet kvar. Jämkning sker under högst tre månader om det inte föreligger några andra skäl som anses vara starka nog att få en längre period.

Den enskilde ska ansöka om detta skriftligt inom tre månader från inflyttningsdatum och bifoga aktuellt underlag på inkomster/hyror samt de två hyror som är aktuella och under vilken period som jämkningen avser. En särskild ekonomisk prövning sker. I första hand ska den enskildes avgift för insatserna reduceras därefter kosten. Har den enskilde trots dessa reduceringar inte kvar sitt förbehållsbelopp kan denne bli befriad helt eller delvis från hyran.

Parboende

Bor paret i samma lägenhet i det särskilda boendet delar de på hyran. Bor paret i varsin lägenhet betalar de varsin hyra. Den medboende omfattas inte av avgiftsreglerna enligt SoL så länge han eller hon inte har ett eget boståndsbeslut. Om den medboende beviljas hemtjänstinsatser tas avgift ut enligt gällande äldreomsorgstaxa. I det fall boståndsbeslut saknas för den

sammanboende personen tas avgifter ut för mat enligt gällande taxa för heldygns matabonnemang plus moms. Kommunen ersätter inte dubbla boendekostnader.

Byte av särskilt boende

När den enskilde bor på ett särskilt boende men ska flytta till ett annat särskilt boende i kommunen, är det en månads uppsägningstid på det nuvarande lägenhetskontraktet.

8.5. Avgifter enligt LSS

Kommunen får ta ut avgifter för insatser som ges med stöd av LSS i den omfattning som framgår av LSS 18-20 §§ och förordningen om stöd och service till vissa funktionshindrade 5-6 §§. Kommunen får ta ut skäliga avgifter för bostad, kost, fritidsaktiviteter samt kulturella aktiviteter. Avgifterna får inte överskrida kommunens självkostnader och kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Kommunen får ta ut en ersättning av föräldrar till barn under arton år när deras barn får vård i ett annat hem än det egna med stöd av LSS. Enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under arton år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet *ett annat hem än det egna* jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

8.5.1. Förbehåll av tillräckliga medel

Den enskilde ska genom LSS-insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Hänsyn måste tas till att det ska finnas tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle och behov som mat, kläder, dagliga resor, fritidssysselsättning, tandvård och läkarvård (19 § LSS). Vid bedömningen av den enskildes personliga behov ska även beaktas kostnader som på grund av funktionsnedsättningen som inte täcks på annat sätt.

Personlig assistans

Av dem som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigade att få assistansersättning får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning.

8.5.2. Avgifter med mera

Kostnader eller avgifter för mat

Matkostnad är något som den enskilde själv ska svara för. Den enskilde ska därför ersätta kommunen för kostnader för måltider i anslutning till insatser. LSS ger inga anvisningar om hur avgifterna för måltider ska beräknas. Kostnader för måltider tas ut enligt de grunder som kommunen bestämmer och som bygger på skälighet och kommunens självkostnader. Järfälla kommuns avgifter för mat i samband med insatser enligt LSS bestäms utifrån konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader.

I bostad med särskild service för vuxna inhandlas maten vanligen av den enskilde och med stöd av personal vid behov. Maten betalas då direkt av den enskilde. I vissa fall äts gemensamma måltider och kostnaden för dessa ska då fördelas mellan dem som äter måltiderna, det vill säga den enskilde ska betala självkostnadspris, vanligtvis direkt till utföraren.

I familjehem, bostad med särskild service för barn och ungdomar, korttidsvistelse samt korttidsstillsyn tar Järfälla kommun ut en avgift som motsvarar självkostnadspris. Matkostnaderna faktureras den enskilde eller den enskildes legale företrädare.

Hyra eller avgift för hyra

I bostad med särskild service enligt LSS inom Järfälla kommun har vanligtvis den enskilde eget kontrakt och ska själv betala hyra direkt till hyresvärden. När en boendeplats köps av ett privat företag kan den enskilde inte få ett hyreskontrakt på lägenheten. Hyran debiteras då socialförvaltningen direkt. Eftersom den enskilde inte har ett hyreskontrakt kan den enskilde inte få bostadsbidrag hos försäkringskassan. Den enskilde blir då ålagd en hyresavgift från Socialförvaltningen. Hyresavgiften är inkomstprövad.

Kostnader för kultur – och fritidsaktiviteter

Om någon form av kultur- eller fritidsaktivitet förekommer i samband med en insats enligt LSS så ska den enskilde eller dennes föräldrar betala eventuella kostnader för inträden med mera. Kostnaden ska motsvara självkostnadspris och endast omfatta den enskildes kostnader, inte kostnader för eventuell följeslagare. Kostnaden ska betalas direkt av den enskilde eller indirekt genom att utföraren av LSS-insatsen administrerar dessa kostnader och fakturerar den enskilde i efterhand.

Andra kostnader för barn och ungdomar som har insatser enligt LSS

Den enskilde eller dennes förälder ska också stå för kläder, förbrukningsartiklar med mera, på samma sätt som andra föräldrar använder barnbidraget eller andra personer använder studiebidraget. Möjlighet finns att anmäla till Försäkringskassan att barnbidraget betalas ut direkt till en familjehemsförälder.

Andra kostnader för vuxna som har insatser enligt LSS

Den enskilde ska också svara för förbrukningsartiklar med mera, precis som andra vuxna.